

บทความวิจัย**การพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน
อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี**

ซูไรดา เจะแวก *

ศุรุดา สมพอง **

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเรื่อง สภาพการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน และแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ผลการศึกษา พบว่า 1)ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ มีการจัดทำแผนงานโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนส่งเสริมอาชีพยังขาดการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีพเท่าที่ควร ควรมีการจัดทำแผนงานส่งเสริมอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม 2)ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน มีการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชน กลุ่มอาชีพชุมชนยังรวมตัวไม่แข็งแรง ควรมีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม 3)ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ มีแผนงานการส่งเสริมด้านวิชาการไม่มีการเพิ่มทักษะความรู้ด้านอาชีพให้แก่กลุ่มอาชีพอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการเพิ่มทักษะความรู้ด้านอาชีพให้แก่กลุ่มอาชีพอย่างสม่ำเสมอ 4)ด้านระบบฐานข้อมูล มีการจัดทำฐานข้อมูลด้านอาชีพอย่างเป็นระบบพอสมควร ไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่ตำบลกับกลุ่มอื่นๆนอกพื้นที่ ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่ตำบลกับกลุ่มอื่นๆนอกพื้นที่ 5)ด้านระบบขนส่ง การส่งเสริมและสนับสนุนระบบขนส่งสินค้าของกลุ่มอาชีพมีน้อย ควรมีการให้ความรู้ด้านระบบขนส่งสินค้าแก่กลุ่มอาชีพ 6)ด้านการส่งเสริมเครือข่าย มีการสร้างเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพระดับประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่แต่ในพื้นที่ไม่มี ควรสนับสนุนให้กลุ่มอาชีพสร้างเครือข่ายนอกพื้นที่ตำบล 7)ด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการในเรื่องแผนและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการส่งเสริมอาชีพการบริหารจัดการร่วมกันบูรณาการกับหน่วยงานอื่นยังมีควรสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนที่ส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มอาชีพมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ

คำสำคัญ: การพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ดร. (การปกครอง) รองศาสตราจารย์, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Research

Promotion Development of Occupational Groups of Saban Sub-District Administrative Organization, Yaring Distric, Pattani Province*Suraida Chetwae*^{*}*Saruda Sompong*^{**}**Abstract**

This research had the objective to study the status of promotion of occupational groups of Saban Tambon Administrative Organization (TAO) from 2001 to the present. The study looked at problems of this process and makes recommendations for improvement.

This study had the following findings: (1) There is a plan for projects to support the occupation groups. There is inadequate participation in the planning process by group members. There should be a concrete plan for support to the groups; (2) There is support for new group formation but some of the groups are not strong and there needs to be more concrete support in this area; (3) There is a lack of skills building in occupational areas on a regular basis; (4) There is an adequate database with occupational information but there are not enough links between the occupational groups in this Tambon with other locations; (5) There is only limited support for shipping and transport of the occupational group products; (6) There is support for networking for occupational group support among government and private agencies in the locality – but not outside the Tambon. The network should be expanded; (7) There is adequate planning and community participation in support of the groups, but there is a need for better inter-agency coordination across all sectors which support occupational development.

Keyword: Promotion Development of Occupational Groups

^{*} Student of Master, Political Sciences, Department of Local Government , Khonkaen University..

^{**} Dr. (Publish Administration) Associate Professor, Faculty of Political Science, Khon Kaen University .

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเศรษฐกิจและสังคมของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจเช่นเดียวกับหลายประเทศทั่วโลก แต่ด้วยเหตุที่ประเทศไทยได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ทำให้มียุทธศาสตร์หลักการพัฒนาที่เหมาะสม สามารถรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้

การส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นโดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและเพิ่มศักยภาพของชุมชน ตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านได้จัดตั้งงบประมาณสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มอาชีพโดยเริ่มก่อตั้งขึ้นจากนโยบายโครงการเศรษฐกิจชุมชน เมื่อปี พ.ศ.2544 ซึ่งเป็นเงินทุนหมุนเวียน (กู้ยืม) มีระยะเวลาในการกู้ยืม 5 ปี กลุ่มที่ตั้งขึ้นมา ได้แก่ กลุ่มทำน้ำตาลโตนด กลุ่มทำผ้าละหมาด กลุ่มทำน้ำตาลแว่น เป็นต้น นอกจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านได้จัดสรรงบประมาณเพื่ออุดหนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในกลุ่ม รวมทั้งจัดฝึกอบรมและศึกษาดูงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริม และมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากฤดูการเก็บเกี่ยว แต่ปรากฏว่าเงินงบประมาณที่อุดหนุนเพื่อสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ ไปแล้วนั้น บางกลุ่มก็ได้นำไปแบ่งกันใช้ภายในกลุ่ม ตั้งกลุ่มหรือรวมกลุ่มขึ้นเพื่อต้องการรองรับเงินงบประมาณที่รอการจัดสรรอยู่ แต่ก็มีบางกลุ่มที่ได้นำเงินงบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนไปปฏิบัติจริง มีบางกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ แต่ส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จ เกิดความล้มเหลวภายในกลุ่ม เนื่องจากปัญหามากมาย เช่น ไม่มีตลาดรองรับ หรือบางกลุ่มก็ไม่สามารถดำเนินการได้เลย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน เมื่อกลุ่มอาชีพมีความเข้มแข็งแล้ว ชุมชนก็จะมีศักยภาพและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

คำถามในการศึกษา

1. สภาพการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ตั้งแต่ พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบัน มีลักษณะอย่างไร
2. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีอะไรบ้าง
3. แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีรูปแบบใด

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ” ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ แนวคิดที่เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ แนวคิดและมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

1. สภาพการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยยึดกรอบแนวคิดของกรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ด้านระบบฐานข้อมูล ด้านระบบขนส่ง ด้านการส่งเสริมเครือข่าย และด้านการบริหารจัดการ
2. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบล

ขอบเขตทางด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน

1. ขอบเขตทางด้านประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาต้องการศึกษา การส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้รับผิดชอบงานการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ (เจ้าหน้าที่ธุรการ) และกลุ่มอาชีพ จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย คณะกรรมการกลุ่มทำน้ำตาลโตนด คณะกรรมการกลุ่มทำน้ำตาลแว่น คณะกรรมการกลุ่มทำผ้าละหมาด

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษากการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสภาพการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน และแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยมีขอบเขตในการศึกษา 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ด้านระบบฐานข้อมูล ด้านระบบขนส่ง ด้านการส่งเสริมเครือข่าย และด้านการบริหารจัดการ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) การสนทนากลุ่มกลุ่มอาชีพ (Focus Group Discussion) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non Participative Observation) ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ใช้

ในการศึกษา คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้รับผิดชอบงานการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ (เจ้าหน้าที่ธุรการ) และกลุ่มอาชีพในพื้นที่ตำบลจำนวน 3 กลุ่ม การนำเสนอผลการวิเคราะห์และการจัดระบบตามประเด็น สภาพการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ตั้งแต่ พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ และแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยนำเสนอผลวิเคราะห์ในแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการศึกษาและสรุปผลการศึกษา

สภาพการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบัน รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านแผนงานโครงการและการบริหารการจัดทำแผนงาน เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบัน มีการจัดทำแผนงานโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ และมีการบริหารจัดการตามแผนงานโครงการที่จัดทำ เนื่องจากในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าการดำเนินงานในด้านใด จะต้องดำเนินการตาม ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ชีวดี ยติสาร (2551) ผลการศึกษพบว่า ในการบริหารจัดการมีการตั้งกลุ่มอาชีพผลิตเรือจำลอง มีแผนกลยุทธ์แผนงานโครงการ เพื่อรองรับการดำเนินงานของกลุ่มและชุมชนเข้มแข็ง

2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบัน มีการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายในการบริหารงานเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ,2550)ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดการส่งเสริมอาชีพไว้ว่าการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในพื้นที่รับผิดชอบของท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง

3. ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบัน มีแผนงานการส่งเสริมด้านวิชาการ แต่การดำเนินงานด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ด้านอาชีพให้ยั่งยืนมีน้อย เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ จึงไม่สามารถจัดทำโครงการร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานเอกชนที่มีความรู้ความสามารถได้ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ แต้คำ (2550) ผลการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลสะอาตสมบูรณ์ ได้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพโดยปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่ให้อำนาจไว้คือ จัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพให้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ โดยจัดวิทยากรที่มีความรู้มีประสบการณ์มาให้ความรู้ในการดำเนินการทั้งการผลิต เป็นต้น

4. ด้านระบบฐานข้อมูล มีการจัดทำฐานข้อมูลตั้งแต่ ปี พ.ศ.2544 แต่ในช่วงแรกยังไม่เป็นระบบ แต่ในปัจจุบันมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านอาชีพอย่างเป็นระบบ เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพจะต้องนำมาวิเคราะห์ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และใช้สำหรับพัฒนาอาชีพในพื้นที่ และรายงานการปฏิบัติให้หน่วยงานในระดับที่สูงขึ้นไป เช่น อำเภอ จังหวัดทราบ จึงมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพอย่างเป็นระบบพอสมควร ซึ่งผล

การศึกษาของ ริชวดี ยัติสาร (2551) ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานด้านการตลาดได้มีการรวมกลุ่มอาชีพ มีการนำไปขายตรงโดยผู้ผลิตเป็นคนกำหนดราคาเองตามวัสดุที่ใช้ผลิต มีการจัดทำแผนการตลาดโดยรวมกลุ่มของทุนสนับสนุนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

5. ด้านระบบขนส่ง การส่งเสริมและสนับสนุนระบบขนส่งสินค้าของกลุ่มอาชีพ มีน้อยเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการขนส่งสินค้าที่สามารถถ่ายทอดให้กลุ่มเห็นความสำคัญและหาวิธีในการแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดและเหมาะสมได้ ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มียานพาหนะสำหรับขนส่งจึงไม่ค่อยได้สนับสนุนการขนส่งสินค้าของกลุ่มอาชีพไปจำหน่ายยังที่ต่างๆ นอกพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ วรณิภา ทันเที่ยง (2550) ผลการศึกษาพบว่า ชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง บ้านห้วยวอกเป็นหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลและอยู่ห่างจากอำเภอประมาณ 45 กิโลเมตร ประกอบกับเป็นพื้นที่ดอย อยู่บนพื้นที่สูง ถนนทางเข้าหมู่บ้านเป็นดินแดงทางคดเคี้ยวไปตามไหล่เขา ทำให้การเดินทางเข้า – ออกไม่สะดวกชาวบ้านก็ไม่มีพาหนะที่จะนำผลผลิตออกมาจำหน่าย

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่าย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบัน มีการสร้างเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพระดับประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่แต่นอกพื้นที่ไม่มี โดยการตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับข้อมูลด้านอาชีพ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำและจัดเก็บ และการสอบถามผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า มีการสร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพในระดับประชาชน และมีการสร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพในระดับหน่วยงานรัฐ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ วรณิภา ทันเที่ยง (2550) ผลการศึกษาพบว่า สร้างเครือข่ายอาชีพที่ผ่านมากลุ่มศึกษาได้รับความช่วยเหลือในการฝึกอบรมอาชีพจากศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอจอมทอง เพียงหน่วยงานเดียวการสร้างเครือข่ายอาชีพกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการให้ ภาครัฐและองค์กรเอกชนและมีการนำกลุ่มศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

7. ด้านการบริหารจัดการ เมื่อปี 2544 มีการบริหารจัดการในเรื่องแผนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมอาชีพน้อย แต่ในปัจจุบันมีการบริหารจัดการในเรื่องแผนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมอาชีพมากขึ้น ผู้บริหารมีการสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนที่ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่ มีการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมการพัฒนาอาชีพที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ แซ่คำ (2550) ผลการศึกษาพบว่า มีการบริหารจัดการในเรื่องแผนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมอาชีพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล พ.ศ.2548-2552 ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแนวทางในการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพชุมชน โดยทั้งนี้จะพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนส่งเสริมอาชีพยังขาดการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีพเท่าที่ควร กลุ่มอาชีพยังขาดทักษะในการบริหารกลุ่ม การทำกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามโครงการที่ขอรับการสนับสนุนหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มอาชีพ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ แซ่คำ (2550) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอาชีพยังขาดทักษะในการบริหารกลุ่ม การทำกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามโครงการที่ขอรับการสนับสนุนหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มอาชีพ

2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน กลุ่มอาชีพชุมชนยังรวมตัวไม่แข็งแรง ขาดการทำกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ผู้นำกลุ่มหรือกรรมการกลุ่มเองก็ยังขาดภาวะผู้นำ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีที่ปรึกษาเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของชุมชนแก่กลุ่มอาชีพ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ แซ่คำ (2550) ผล

การศึกษาพบว่า ปัญหาของกลุ่มอาชีพชุมชนมีปัญหายังรวมตัวไม่เข้มแข็งทำกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ผู้นำกลุ่มขาดภาวะผู้นำ สมาชิกกลุ่มขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ขาดทักษะในการบริหารกลุ่ม ขาดตลาดรองรับผลิตแล้วไม่มีขาย

3. ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ไม่มีการเพิ่มทักษะความรู้ด้านอาชีพให้แก่กลุ่มอาชีพอย่างสม่ำเสมอ การอบรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มทักษะให้แก่กลุ่มอาชีพ ยังไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่ม การฝึกอบรมในแต่ละครั้ง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีชา อุปะทะ (2549) ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เรื่องทุนการฝึกอบรมหรือไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากสมาชิกกลุ่ม

4. ด้านระบบฐานข้อมูล ไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่ตำบลกับกลุ่มอื่นๆ นอกพื้นที่ การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพยังไม่สะดวกในการค้นหาสำหรับการเรียนรู้ เนื่องจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บในรูปแบบเอกสาร ไม่ได้จัดเป็นในรูปแบบสารสนเทศ และไม่มีข้อมูลลงในเว็บไซต์ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ วรณวดี ใจสบาย (2548) โดยมีข้อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการด้านตลาดขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ บทบาทในการช่วยจำหน่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีน้อยและไม่มี การประชาสัมพันธ์สินค้าทางอินเทอร์เน็ตประจำตำบล

5. ด้านระบบขนส่ง องค์การบริหารส่วนตำบลได้ส่งเสริมและสนับสนุนการขนส่งสินค้าของกลุ่มอาชีพมีน้อย ไม่มีการส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการขนส่งสินค้า ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการขนส่งสินค้า ไม่มียานพาหนะสำหรับขนส่ง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ วรณวดี ทันเที่ยง (2550) ผลการศึกษาพบว่า ชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง บ้านห้วยวอกเป็นหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลและอยู่ห่างจากอำเภอประมาณ 45 กิโลเมตร ประกอบกับเป็นพื้นที่ดอย อยู่บนพื้นที่สูง ถนนทางเข้าหมู่บ้านเป็นดินแดงทางคดเคี้ยวไปตามไหล่เขา ทำให้การเดินทางเข้า – ออกไม่สะดวกชาวบ้านก็ไม่มีพาหนะที่จะนำผลผลิตออกมาจำหน่าย

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่าย องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสร้างเครือข่ายหรือการประสานร่วมมือกับองค์กรของรัฐและองค์กรเอกชนยังมีน้อย ไม่ครอบคลุมองค์กรที่เกี่ยวข้องการสร้างเครือข่ายของกลุ่มอาชีพด้วยกันยังน้อยมาก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ วรณวดี ใจสบาย (2548) ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือ

7. ด้านการบริหารจัดการ การบริหารจัดการร่วมกันบูรณาการกับหน่วยงานอื่นยังมีน้อย การสร้างค่านิยมวัฒนธรรม การพัฒนาอาชีพที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางยังมีน้อย ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ แซ่คำ (2550) ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีพชุมชน สมาชิกของกลุ่มไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างจริงจัง หน่วยงานอื่นสนับสนุนไม่ต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ควรมีการจัดทำแผนงานส่งเสริมอาชีพ

อย่างเป็นรูปธรรม ควรเปิดโอกาสให้กลุ่มอาชีพมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้ได้แผนที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มอาชีพที่แท้จริง ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มอาชีพมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ, 2550) ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่าการส่งเสริม สนับสนุน ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ในการจัดทำแผนการส่งเสริมอาชีพ ที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน ควรมีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม และมีการเพิ่มความรู้และทักษะในการดำเนินการในรูปลักษณะของกลุ่ม ให้แก่กลุ่มอาชีพอย่างสม่ำเสมอ องค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นที่ปรึกษาแก่กลุ่มอาชีพในการบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ, 2550) ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่าการส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน

3. ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ควรมีการเพิ่มทักษะความรู้ด้านอาชีพให้แก่กลุ่มอาชีพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ควรมีการอบรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มทักษะให้แก่กลุ่มอาชีพตามความต้องการของกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ แซ่คำ (2550) จากผลการศึกษามีข้อเสนอว่า แนวทางในการพัฒนากลุ่มจัดการฝึกอบรมเพิ่มทักษะด้านต่างๆ สร้างผู้นำกลุ่มอาชีพให้เข้มแข็งเป็นผู้นำอาชีพก้าวหน้า ปรับเปลี่ยนแนวคิดเป็นการผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่ายและแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ตลอดจนต้องสร้างเครือข่ายทั้งระบบ

4. ด้านระบบฐานข้อมูล ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่ตำบลกับกลุ่มอื่นๆ นอกพื้นที่ ควรมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อสะดวกในการค้นหาและแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ วรณวดี ใจสบาย (2548) โดยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการด้านตลาดขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีบทบาทในการช่วยจำหน่ายและการประชาสัมพันธ์สินค้าทางอินเทอร์เน็ตประจำตำบล

5. ด้านระบบขนส่ง ควรมีการให้ความรู้ด้านการขนส่งสินค้า ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของต้นทุนการผลิตแก่กลุ่มอาชีพ และหาแนวทางแก้ไขปัญหการขนส่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพ เพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ แซ่คำ (2550) ผลการศึกษาพบว่า ส่วนมากก็ขายภายในหมู่บ้านหรือคนรู้จักสั่งซื้อ วางขายตามงานต่าง ๆ ในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และวางขายตามตลาดนัดต่าง ๆ และมีการวางขายที่ทำการของกลุ่มด้วย

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่าย ควรมีการให้ความรู้ด้านระบบขนส่งสินค้าแก่กลุ่มอาชีพ ควรสนับสนุนการขนส่งสินค้าของกลุ่มอาชีพไปจำหน่ายต่างพื้นที่ หรือหาแนวทางแก้ไขปัญหการขนส่ง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ วรณวดี ใจสบาย (2548) ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ ควรประสานหน่วยงานต่างๆ จัดตั้งเครือข่ายผู้ผลิตสินค้า OTOP เพื่อเป็นแหล่งประชาสัมพันธ์สินค้าและเกิดช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น

7. ด้านการบริหารจัดการ ควรสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนที่ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านการฝึกอบรมทางวิชาการ ด้านการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการส่งเสริมอาชีพ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ แซ่คำ (2550) โดยมีข้อเสนอแนะว่าในผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องกำหนดเป็นนโยบายและแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพ และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ในการจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการวางแผนพัฒนากลุ่มอาชีพให้ตรงกับความต้องการของกลุ่ม การจัดทำโครงการร่วมมือด้านวิชาการเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพกับสถาบันการศึกษา หรือภาคเอกชนที่มีความรู้ความสามารถด้านการส่งเสริมอาชีพ การจัดทำแผนการจัดหาวัตถุดิบสำหรับกลุ่มอาชีพใน

พื้นที่ เพื่อลดต้นทุนการผลิตด้านการขนส่งของกลุ่มอาชีพ เนื่องจากมีกลุ่มอาชีพบางกลุ่มต้องไปซื้อวัตถุดิบในต่างถิ่น มาทำการผลิต ทำให้เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการขนส่ง การจัดทำแผนงาน โครงการ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอาชีพของประชาชน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกลุ่มอาชีพในพื้นที่ และการจัดทำหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การพัฒนากลุ่มอาชีพในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของกลุ่มอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างยิ่งในการให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาการทำการศึกษาคือ รศ.ดร.ศรุตฯ สมพงษ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำทุกขั้นตอนของกระบวนการทำวิจัย ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งตลอดระยะเวลาที่ได้ทำการศึกษาขอขอบพระคุณเงินภาษีทุกบาททุกสตางค์ของพี่น้องประชาชนทุกคน ที่ได้ให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น ครึ่งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550. **มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ**. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- ธิชาติ ยัฒนสาร. 2551. **การพัฒนาอาชีพผลิตเรือจำลองตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปรีชา อุปะทะ. 2549. **บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการฝึกอาชีพ ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วรรณิภา หันเที่ยง. 2550. **แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชาวไทยภูเขา แม่ฟ้าหลวง บ้านห้วยวอก จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วรณวดี ใจสบาย. 2548. **บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อพัฒนาการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สมบุญณ์ แซ่คำ. 2550. **องค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครอง ท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น